

Klaudija Sedar
Dr. Vanek (Ivan) Šiftar (1919-1999), pravnik, kulturni in politični delavec, profesor, romolog, pisec, pesnik, urednik

Ob stoti obletnici rojstva in dvajseti obletnici smrti

Dr. Vanek (Ivan) Šiftar je bil rojen 26. maja 1919 na Petanjcih. Osnovno šolo je obiskoval na Tišini, nižjo gimnazijo v Murski Soboti, višjo pa na Ptuj, kjer je leta 1938 maturiral. Zatem je do leta 1941 študiral na Pravni fakulteti v Ljubljani, nakar je študij zaradi vojne moral prekiniti. Nadaljeval je po osvoboditvi, leta 1952 je diplomiral in se začel takoj poklicno ukvarjati s pravom na različnih delovnih mestih in funkcijah. Pravzaprav je že prej, v letih 1946-1953, služboval kot okrajni javni tožilec v Ljutomeru, Kranju in Mariboru, kot okrožni tožilec v Novem mestu in kot pomočnik okrožnega tožilca v Celju. Zatem je bil zvezni poslanec, sodnik, prav tako je deloval v večih družbenopolitičnih organizacijah. Že leta 1958 je bil vsled obsežnega znanstvenoraziskovalnega dela habilitiran za docenta za družbenopolitični sistem SFRJ. Prav tako je nadaljeval s podiplomskim študijem in leta 1965 doktoriral na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. V letu 1963 je začel še s predavanji o družbeno-političnem sistemu SFRJ in osnovah delovnega prava ter socialne varnosti na Višji pravni šoli v Mariboru, kjer si je kasneje kot dekan prizadeval, da se je število zaposlenih profesorjev močno povečalo, ob tem pa je diplomante brez doktorata spodbujal, da si ga pridobijo. Prav tako je bil med prvimi, ki so se zavzemali, da se tudi tedanjim višjim šolam v Mariboru dodeli pravica do znanstvenoraziskovalnega dela, učiteljem pa možnost izvolitve v znanstvene

nazive. Leta 1968 je postal docent na Pravni fakulteti v Ljubljani, leta 1974 bil izvoljen v naziv izredni profesor in leta 1981 na Univerzi v Mariboru v naziv redni profesor za predmet Ustavno pravo SFRJ. Predaval je tudi na podiplomskem študiju v Zagrebu, na oddelku Teološke fakultete v Mariboru in na Fakulteti za politične vede v Zagrebu. Sodeloval je na številnih strokovnih simpozijih, konferencah in drugih posvetovanjih doma in v tujini. Ob vsem tem se je zavzemal tudi za kulturno in znanstveno sodelovanje s tujino, predvsem s sosednjimi državami. Tako je na primer sodeloval pri ustanavljanju Mednarodnega kulturnozgodovinskega simpozija Modinci (Mogersdorf), Panonskega raziskovalnega centra na Gradiščanskem, prav tako regionalnih ustanov v Murski Soboti (študijska knjižnica, muzej). Zanimala ga je tudi politika, hkrati pa je proučeval še samoupravljanje in družbeno upravljanje ter socialna vprašanja Pomurja, še posebej se je ukvarjal z romsko problematiko. Veljal je za enega vodilnih romologov v Jugoslaviji, poleg številnih razprav na to tematiko je leta 1970 izdal tudi knjigo *Cigani – minulost v sedanjosti*. Že v študentskih letih je urejal revijo *Mladi Prekmurec* (1939-1940), tudi sicer uredil več zbornikov in literarnih del, bil član raznih uredniških odborov in založniških svetov. V dijaških letih in kasneje pa so izpod njegovega peresa začele nastajati tudi pesmi, ki so bile leta 1998 izdane pod naslovom *Pobiram orumenele liste*. V letu 1979 se je upokojil, leta 1983 mu je Univerza v Mariboru podelila naziv zaslužni profesor, leta 1999 je prejel Srebrni častni znak svobode RS in Zlati znak Univerze v Mariboru ter še druga odlikovanja in priznanja za njegovo vsestransko angažiranost, ambicioznost in ustvarjalnost.

Vseskozi je skrbno ohranjal in razvijal tudi ljubezen do narave, tako je po vojni začel urejati na svoji domačiji na Petanjcih Vrt spominov in tovarištva, za katerega je kot ustanovitelj skupaj z družino skrbel 50 let, se z ve-

liko vnemo posvečal drevesom in grmovnicam z vseh koncev sveta. Prav tako je bil pobudnik ter soustanovitelj Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija, ki z mnogimi aktivnostmi nadvse uspešno nadaljuje začrtano poslanstvo še dandanes. Umrl je 8. novembra 1999.

Da je bil dr. Vanek Šiftar izredno ustvarjalen, poleg obsežne bibliografije dokazujejo tudi trije Šiftarjevi zborniki, ki so izšli po njegovi smrti, zadnji v letošnjem letu ob njegovi stoti obletnici rojstva:

Borut Holcman, Franci Ramšak (ur.). *Šiftarjev zbornik. Pravo – narod – kultura*. V Mariboru: Pravna fakulteta; Petanjci: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, 2001.

Etelka Korpič Horvat (ur.). *Bosa pojdiva, dekle, obsorej: drugi Šiftarjev zbornik*. Petanjci: Ustanova dr. Šiftarjeva

fundacija; V Mariboru: Pravna fakulteta; Ljubljana: GV založba, 2010.

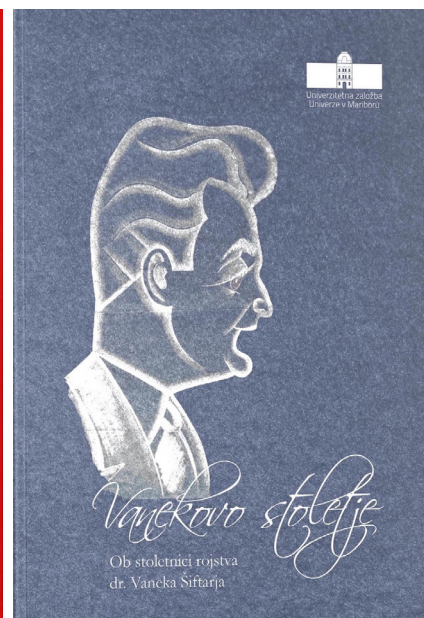
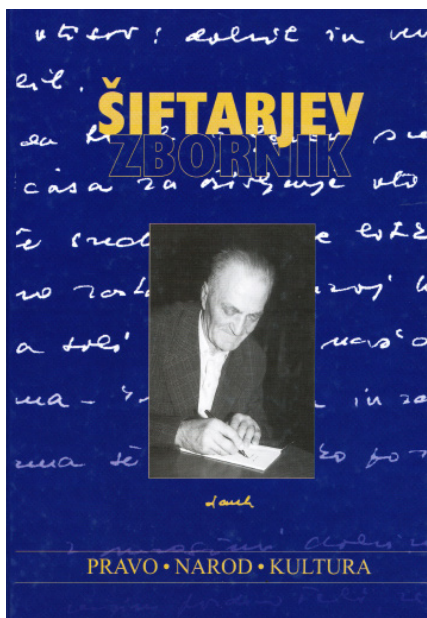
Darja Senčur Peček (ur.). *Vanekovo stoletje: ob stoletnici rojstva dr. Vaneka Šiftarja*. Maribor: Univerzitetna založba Univerze, 2019.

Literatura:

Hedžet Toth, Cvetka. Dr. Vanek Šiftar. *Evangelikičanski list*, 48, okt. 2019, str. 3-4.

Kuzmič, Franc. Biografski portret dr. Vaneka Šiftarja. *Začrtana in prehojena pot: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija: 1996-2016: jubilejni zbornik: 20 let* (ur. F. Kuzmič). Petanjci: Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija, 2016, str. 15-19.

Osebnosti: veliki slovenski biografski leksikon. Ljubljana: Mladinska knjiga 2008, str. 1114.

Naslovnice vseh treh Šiftarjevih zbornikov iz let 2001, 2010 in 2019.